

СТАНОВИЩЕ

От проф. Дин Петър Димитров Ангелов / СУ „Св. Климент Охридски“ Исторически факултет/ за представените материали в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по област на висшето образование 3.1 Социология, антропология и науки за културата (Европейска етнология) Конкурсът е обявен за нуждите на специалност Етнология към Историческия факултет. /Държавен вестник, бр.64 от 5 август 2014г./

На обявения конкурс документи е подал единствено гл.ас. д-р Джени Маджаров от Катедрата по етнология към ИФ на Софийския университет Той е завършил през 1982 г. Университета „Лоранд Йотвьош“ в Будапеща с две магистратури по „Унгарски език и литература“ и „Етнография“ В същия университет става и доктор по етнография с дисертация на тема „Сходства и различия в структурата на традиционната българска и унгарска аграрна култура“ От 1995 г. е назначен за главен асистент към Катедрата по етнология но ИФ към СУ. От представената справка е видно ,че гл. ас.д-р Джени Маджаров има зад гърба си дългогодишен преподавателски опит. В СУ той води лекции и упражнения в бакалавърски програми- **Жест и символ , Традиционна култура, Стопански модели в етнологията Аграрната култура по българските земи и Увод в европейската етнология.** Участва с лекции и упражнения в няколко магистърски програми в периода 2001-2014 – **Етикет и традиция, Празници, хранене и етикет , Жест и пространство и Стопански системи в етнологията.** Богата е неговата преподавателска дейност през годините и извън СУ. Той е чел лекции и е водил упражнения като хоноруван асистент в Университета „Лоранд Йотвьош“, Будапеща, преподавател е по руски език на магистри един семестър в Казахстанския национален университет „Ал-Фараби“ в гр Алмати, тост преподавател е бил в Сегедския университет, чел е лекции във ВТУ „Св.св.Кирил и Методий“, в ПУ „Паисий „Хилендарски“ и в НБУ. Тази преподавателска активност е съчетана и с придобиването на значителен теренен опит, което е от особено значение за една успешна преподавателската и научноизследователската дейност в областта на

етнологията. Ръководил е летни студентски практики в района на гр. Чипровци, с. Дамяница, с. Бусинци, гр. Вършец, гр. Кюстендил, гр. Лом, гр. Рила, гр. Елена, и др. Участвал е през 2009 г. в антроположка експедиция в Египет, а така също и в теренни студентски практики в Унгария. От всичко казано дотук се вижда, че гл.ас. Джени Маджаров притежава без съмнение богат преподавателски опит и заслужава да му се присъди академичното звание „доцент”. Разбира се, при представянето на кандидата е задължително да се обърне нужното внимание и на неговата изследователска дейност изразена в научни публикации, рецензии, участие в научни конференции и проекти. При една цялостна оценка на първо място е необходимо да се отговори на въпроса, дали естеството на преподаването осъществявано от кандидата съвпада с тематиката неговите научни занимания. Един общ поглед върху представената на рецензиране научна продукция категорично доказва наличие на такова съвпадение. За конкурса са депозиран общо 22 публикации/ четири от тях са под печат/, от които три са в чужди научни списания. Сред тях безспорно се откроява монографията публикувана през настоящата година на тема „Функция и семантика на обредния жест в унгарската култура”. Тя е плод на дългогодишните дирения на кандидата свързани с изследване на символиката и смисъла на жеста и традиционната унгарска култура. С ръкописния вариант на труда имах възможност да се запозная при неговото вътрешно обсъждане в Катедрата по етнология, където по достойнство бяха оценени неговите качества. Нещо, на което е особено важно да се акцентира при оценката на един научен труд е дали в него е отделено необходимото място за изясняване на смисъла и съдържанието, което автора влага в най важните използвани от категории и понятия. Според мен, това е сторено убедително в Първа глава с необходимата аргументация, особено що се отнася да понятия от рода на ритуал, обред, етикет, жест, и т.н. Особено внимание е обърнато на класификацията на човешките жестове, тяхната функция, система от измерения и т.н. В тази връзка авторът е намерил да нужно да ни запознае с основните приноси на науката по отношение изучаването на жеста. По мое мнение обаче, в историографския преглед не е било нужно постиженията на науката да се разделят по етнически признак на български, съветски и руски и унгарски, Всеки би запитал защо не са отразени постиженията и на други народи. Разбира се, отчасти отговор на този въпрос е даден в параграфа, който е назован „Изучаване на човешките жестове в другите науки”, където всъщност се прави обзор на засягат постиженията на американската, френската, английската и немската етнология. Според мен, правилно щеше е да бъде определението „другите науки” да бъде заменено с по-конкретно понятие, което да отговаря

на възприетия етническият принцип на класификация, В противен случай във въпросния параграф би трябвало да очакваме да става дума само за приноси в изучаването на жеста от „други науки” в смисъл на такива извън чистата етнология като например философия, психология, история, семиотика и т.н Съдържанието на този параграф обаче показва ,че такова разграничение липсва.

Като оставям на компетентите на специалистите да дадат оценка на чисто етнологичните аспекти на труда, смятам, че несъмнено негово достойнство е широкият исторически контекст, в който се изследват поставените за проучване въпроси Тъй като става дума за специфични и устойчиви обреди и ритуали засвидетелствани в историята и фолклора на унгарския народ мисля ,че авторът правилно е обособил в отделна глава кратък преглед на унгарската история за периода X-XX в. Това дава безспорно възможност на читателя да вникне по-добре в произхода, спецификата , смисъла и външните влияния в изследваните обичаи и обредни жестове като издигането на шит, издигане на мощи на светци , избирането на главен жупан и майски крал, на петдесетнишки крал и т.н. Като цяло може да се каже, че в труда е проявена безспорна задълбоченост и умение да се търси аргументирано решение на редица въпроси, независимо от липсата на достатъчно извори или съществуването на различни гледни точки в науката.

Високата компетентност на гл.ас. Джени Маджаров в областта на изследването на семантиката на жеста е проявена не само в монографичния труд, но и в останалите приложени публикации. Особено внимание бих обърнал на онези от тях ,които третират в сравнителен етнологичен план засвидетелствани обредни жестове в българската и унгарската история Това се отнася например за описаните обреди свързани с легитимацията на властта на княз Арпад и на водачът на антивизантийското въстание от 1040 г. Петър Делян. Несъмненият принос на Джени Маджаров в посочената проблематика за сетен път доказва, че търсенето на аналогии и взаимни влияния в културата на българи и унгарци през вековете е едно благодатно поле, което и занапред трябва за се радва на вниманието на учените. Не е случайно ,че в това отношение вече има натрупано стойностно научно наследство, което отдавна е доказало дълбоките исторически и културни връзки между българи и унгарци, отвеждащи ни чак до времената на „великото преселение” на народите.

Приноси моменти и оригинални заключения съдържа и публикацията изследваща произхода на определението „Шарколия” употребявано в българския фолклор за коня на Крали Марко, Оригинални изводи се правят и в изследването, което проследява произхода и семантиката на „хващането на

бас” в българската култура, смисъла и значението на израза””целувам Ви ръка” при българи и унгарци,, целуването по бузите и челото при капанската сватба и т.н. Заявка за навлизане в ново изследователско поле е и статията „Адаптацията-реалност и образи”, която третира проблема как изселническата вълна на българските турци /1984-89/ и нейните последици намират отражение в душевността на различните етнически групи в България. За да бъде пълна картината на научната активност на гл.ас. Джени Маджаров ще спомена ,че той има зад гърба си 34 изяви с доклади в научни конференции, участва в създаването на 8 етнографски изложби и музейни експозиции, автор е на 18 научни рецензии и отзиви, два филмови сценарии, три превода от чужди езици/ английски и унгарски/, има участие и в 10 проекти и програми за периода 1983-2014 , удостоен е с почетна грамота за приноса му за развитието на научните контакти между СУ и Батумския държавен университет /Грузия/.

Всичко казано до тук ми дава основание без колебание да заключа ,че гл.ас. Джени Маджаров със своята преподавателска и научна дейност, и не на последно място, с винаги проявяваната от него добросъвестност, колегиалност и научна етика, заслужава напълно да му бъде присъдена академичната длъжност „Доцент”, която той отдавна заслужаваше да получи. Призовавам членовете на уважаемото жури да гласуват с положителен вот за неговата кандидатура.